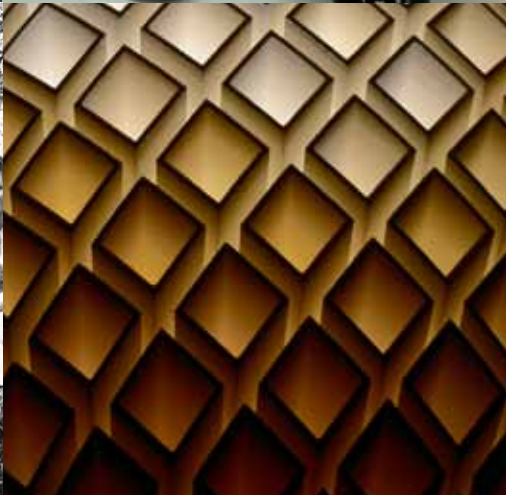

Kuopion Rouvasväenyhdistys ry
kulttuurivaikuttajana

Rouvasväenyhdistyksen toiminta-ajatuksena on edistää ja tukea ammattitaidon ja ammattipätevyyden saavuttamista kulttuurialan, erityisesti muotoilun ja viestinnän koulutus- ja työaloilla. Yhdistys on koulutuksen alalla vahva toimija, joka on määrätietoisesti kehittänyt kulttuurialan muotoilun ja viestinnän koulutusta – käsityökoulusta opistoasteen kautta nykyiseksi ammattikorkeakouluopetusta antavaksi oppilaitokseksi.

Kuopion
Rouvasväenyhdistys ry

Kuopion Rouvasväenyhdistys ry
Kuopion Muotoiluakatemia
2010

PL 98 (Piispankatu 8)
70101 Kuopio
Puh. (017) 308 111
Faksi (017) 308 222
www.designkuopio.fi

Sisältö

Yhdistyksen perustaminen	3
Käsityökoulun perustaminen	4
Koulun alkuajat ja kehittäminen	5
Käsityökoulusta ammattikorkeakouluun	6
Muotoilufoorumi ja muut palvelut	8
Muotoilupalkinto	8
Kuopio-mitali	8
Yhdistys kiinteistöjen omistajana	9

Yhdistyksen perustaminen

Kuopion Rouvasväenyhdistys perustettiin vuonna 1860. Taloudellisen kasvun myötä Kuopion kaupungin väkiluku alkoi voimakkaasti kasvaa 1850-luvulla. Maaltapako toi seurauksenaan suuren työttömyyden ja varsinkin nuorten ja lasten sosiaalisen huollon tarpeen. 2.3.1860 kokoontui 49 kaupungin säätyläisnaista pohtimaan keinoja lastenhuollon järjestämiseksi vapaaehtoisuuden pohjalta. Rouvasväenyhdistyksen toimintaan kuului lastenkoti- ja kirjastohanke. Perustajat olivat virkamiesperheiden, kauppiaitten ja käsitöläisperheiden naisväkeä.

Ensimmäisenä toiminnan tavoitteena oli ”hankkia tilaisuutta työansioon kaupungin varattomille naisille”. Yhdistyksen jäsenten toimesta tarjottiin työtä, ohjattiin ja opetettiin valmistusta, ja markkinoitiin valmiit tuotteet. Kaupunki ja kauppiaat Gust. Raninin johdolla arvostivat Rouvasväenyhdistyksen

suorittamaa vapaaehtoistyötä tukien sitä. Maskeraateilla eli naamaripidoilla sekä arpajaisilla hankittiin raaka-aineita käsitönvalmistukseen. Laajimmillaan tämä vaatetusineiden valmistaminen kodeissa oli 1800-luvun lopulla, jolloin 230 henkilöä sai Rouvasväenyhdistyksen välityksellä työtä ja ansiota.

Savo-lehdessä oli ilmoitus:

”Tahdomme huomauttaa, että Rouvasväen Ompelu-yhtiö laittaa torille myömäkojun ensi viikolla ja kehoittaa yleisöä täältä ostamaan, joten mainittu yhtiö edeskinpäin voisi olla tilaisuudessa tarjoamaan työansiota köyhälle työkansalle näinä kovina työttöminä aikoina.”

Ostajista ei niinkään ollut puutetta, vaan tuotteiden laadun heikkous oli ongelmana.

Käsityökoulun perustaminen

Koska ”käsityötaito oli kurjalla kannalla – päätettiin perustaa käsityökoulu vuonna 1884.”

Käsityökoulun toiminta edellytti vakinaisia tiloja, omaa taloa. Kaupungin kanssa jo neuvoteltiin ilmaiseksi annettavasta sopivasta tontista keskikaupungilla. Vuonna 1894 piispa Valentin Frosteruksen perikunta ryhtyi sopivasti myymään Piispanpuiston varrella olevaa tonttia rakennuksineen. Anniskeluyhtiö päätti ostaa tontin ja lahjoitti sen Rouvasväenyhdistykselle. Lahjakirjassa mainitaan:

”Anniskeluyhtiö on ostanut talon ja koko tontin, aikoen siinä antaa tarpeelliset huoneet semmoiselle koululle, joka edistäisi kotiteollisuuden, etupäässä naisväen kotiteollisuuden vaurastumista ja siten toimittaa tilaisuuden erittäinkin oppilaille tästä kaupungista hankkia itselleen semmoisia tietoja ja semmoista taitoa, jotka helpottavat heidän toimeentuloansa.”

Koulun alkuajat ja kehittäminen

”Käsityökoulu oli jaettu kolmeen osastoon; neulomaosastolla eli väliosastolla opittiin sukan parsimisesta ja paikkuusta hienoimpiin korutöihin ja merkkukuksiin. Ompeluosastolla valmistettiin liinavaatteita ja muita ompeluksia käsin ja koneella. Kutomaosastolla tehtiin yksinkertaisesta palttina-kutouksesta vaikeimpiin moniniitisiin kutouksiin.”

Koulun sääntömääräisenä tarkoituksena oli herättää halua ja levittää taitoa semmoisissa, etenkin naisten, ja varojen ja tilojen mukaan myös miesten käsitöissä, jotka soveltuvat kodeille. Koko koulun läpi käyneistä jotkut pääsivät käsityöopettajiksikin, useimmista tuli ammattityöntekijöitä.

1960-luvulle jatkunut voimakas koulutuksen kehittäminen toi tullessaan ylioppilasluokat, ammatilliset jatkoluokat ja erityistekniikoiden opetuksen. Syntyivät myös sivukoulut Rautalammille, Säyneisiin, Varpaisjärvelle ja Nilsisään, jotka ns. kiertävinä kouluina myöhemmin lakkautettiin ja yhdistettiin pääkouluun Kuopioon.

1970-luvulla laaditun oppilaitoksen kehittämistavoitteen mukaisesti ”tuli opetuksen kattaa mahdollisimman monipuolisesti kaikkia kotiteollisia ammattialoja”. Silloin lisättiin tekstiilin ja vaatetuksen opetukseen puu- ja metallialan opetus, erityistekniik-

kat sekä maamme ainoa keramiikkaosasto. Myös matkailualan koulutusta oli oppilaitoksessa pitkään. Oppilaitoksen nimi Kuopion kotiteollisuuden koulukeskus viittasi monipuoliseen ja monimuotoiseen kansainvälisyyteen sekä kehittyvään koulutukseen.

Vuosi 1974 vakiinnutti asetuksella ja valtioneuvoston päätöksellä opistoasteen koulutuksen oppilaitokseen. Tutkinnot olivat 70-luvulla ohjaaja ja tuotesuunnittelija. Opistoasteen perustamisen yhteydessä tulivat opetusaineisiin voimakkaasti mukaan yleisaineet, kuvallisen ilmaisun ja tuotesuunnittelun sisällöt sekä työharjoittelu ja opinnäytetyö.

Yli 50 vuotta järjestetyt Joulumessut / Naisten Messut muutettiin vuosien varrella ja mukaan tuli muitakin muotoja edistää muotoilun ja viestinnän ammattien menestymistä.

Käsityökoulusta ammattikorkeakouluun

Kuopion Muotoiluakatemia vastaa tänä päivänä Savonia-ammattikorkeakoulussa muotoilun ja viestinnän ammattikorkeakoulututkintoihin johtavasta kulttuurialan koulutuksesta.

"Avaamme ovia muotoilukoulutuksen eturintamassa."

Ennen ammattikorkeakouluun liirtymistä oppilaitoksessa on ollut useita valtakunnallisia ja alueellisia opetusalan kokeiluja 1980- ja 90-luvuilla: käsi- ja taideteollisuusalan joustavan koulutusrakenteen kokeilu, sähköisen viestinnän ja monimuoto-opetuksen kokeilu, yhteistyökokeilu lukion kanssa sekä yhteistoimintakokeilut Helsingin, Kuopion ja Joensuun yliopistojen kanssa. Ammattikorkeakoulukokeilu aloitettiin vuonna 1991 Pohjois-Savon ammattikorkeakouluna yhdessä Kuopion ja Walter Ahlströmin teknillisten oppilaitosten, Kuopion kauppaoppilaitoksen ja Varkauden kauppaoppilaitoksen kanssa.

Nykyisin yhdistyksen tarkoitus toteutuu yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun kuntayhtymän kanssa. Elokuussa 2002

Kuopion Muotoiluakatemia siirtyi opetusministeriön edellyttämällä tavalla osaksi Savonia-ammattikorkeakoulua, sen kuntayhtymän ylläpitojärjestelmän alaisuuteen. Yhdistys tuottaa kuntayhtymälle Muotoiluakatemia osalta opetuksen tukipalvelukokonaisuuden. Se tarkoittaa sitä, että yhdistys vastaa opetus-, ja opiskelijahallinnosta, taloushallinnosta, ylläpitää Taiteiden kirjastoa, opiskelija- ja lounaskahvila Kafetemiaa sekä omistaa ja ylläpitää kiinteistöt, joissa Muotoiluakatemia toiminta tapahtuu (Piispankadun kiinteistö sekä ns. Turon kiinteistö Niiralankadulla). Yhdistys vastaa myös Muotoiluakatemia opetustyöhön kuuluvasta maksullisesta palvelutoiminnasta sekä projekti- ja hanketoiminnasta.

Muotoilufoorumi ja muut palvelut

Muotoilufoorumi on luovan talouden toimija – Muotoiluakatemian muotoilunnovaatioiden tutkimus-, tuotekehitys- ja palvelukeskus, joka rakentaa ja ylläpitää akatemian yhteyksiä elinkeinoelämään. Muotoilufoorumi toteuttaa tukipalvelukonaisuuteen kuuluvaa muotoilun ja viestinnän tutkimus- ja kehitystyötä sekä hanke- ja projektitoimintaa yhdessä ope- tuksen laitosten kanssa. Muotoilufoorumin yhteydessä toimii Mallintamo, joka tuottaa yrityksille pikavalmistuspalveluita – digitaalisia-, konsepti-, tuote- ja testausmalleja sekä prototyyppejä tuotetestausta ja koemarkkinointia varten.

Näyttelytoiminta koti- ja ulkomailla kuuluu kulttuurialan koulutuksen tunnetuksi tekemiseen. Vuoden 1906 Kuopion käsiteollisuusnäyttelyllä ja 1980 Tampereen näyttelyllä ja 2000-luvun alihankintamessuilla tai Habitare-messuosastolla on sama yhteinen tavoite.

Taitemian kirjasto ylläpitää muotoilu- ja viestintäalan kokoel-

mia sekä niihin liittyvää tietopalvelua ja tietoliikenneyhteyksiä. Taitemian kirjasto toimii osana Suomen tieteellistä kirjasto- verkkoa. Taitemian kirjasto ylläpitää tavanomaisten kokoel- mien lisäksi materiaalikirjastoja, Digitemia-kuvakirjastoa sekä Design-asiantuntijarekisteriä.

Rouvasväenyhdistys ylläpitää myös Taitemia-galleriaa, jonka tiloissa esitellään muotoilun ja viestinnän ammattilaisten sekä Muotoiluakatemian opiskelijoiden ammattitaidon tuloksia ja kerrotaan sidosryhmille muotoilu- ja viestintäalasta, uusista innovaatioista sekä tulevista kehitystrendeistä.

Lounaskahvila Kafetemia palvelee sekä Muotoiluakatemian opiskelijoita että ulkopuolisia asiakkaita päivittäisellä lounas- valikoimalla. Kafetemia vastaa erilaisten Muotoiluakatemian auditoriossa pidettävien ulkopuolisten seminaarien, koulutus- päivien sekä asiakastilaisuuksien kahvi- ja ruokatarjoilusta.

Muotoilupalkinto

Kuopion Rouvasväenyhdistys ry on perustanut muotoilu- palkintorahaston, josta jaetaan määrävuosin ”Muodosta tulevaisuus!”-muotoilupalkinto. Palkinnon saajaksi valitaan Kuopion Muotoiluakatemiasta valmistunut muotoilun am- mattilainen, joka ammattitaidollaan ja osaamisellaan edistää ja tekee tunnetuksi muotoiluosaamista ja sen merkitystä tuot- teiden käyttäjille, yrityksille sekä ympäristölle.

Muotoilupalkintoja on jaettu kaksi kertaa. Ensimmäinen pal- kinnon saaja oli tuotemuotoilun laitokselta valmistunut, nyt- temmin muotoilujohtajana toimiva Matti Makkonen ja toisen

kerran palkinto jaettiin keraamikko, yrittäjä Sami Rinteelle. Juhlavuonna 2010 muotoilupalkinto taas jaetaan.

Kuopio-mitali

Kuopion kaupunginhallitus on myöntänyt vuonna 2004 Kuo- pion Rouvasväenyhdistykselle kaupungin päätunnustuspalkin- non, Kuopio-mitalin tunnustuksena yhdistyksen pitkäaikaisesta ja merkittävästä toiminnasta Kuopion kaupungin hyväksi.

Yhdistys kiinteistöjen omistajana

1960-luvun alussa Rouvasväenyhdistys aloitti voimakkaan lisärakentamisen kauden. Vanhat puurakennukset, oppilasasuntola ja talli purettiin uudisrakennusten tieltä. Vain Piispankartano jäi muistuttamaan entisestä tontin rakennuskannasta. Tontin rakennuksia on täydennetty uusilla rakennuksilla vuosina 1962, 1970, 1975 sekä 1980-luvulla täydennysrakentamisella. Useissa eri kiinteistöissä olleet vuokratut lisätilat muutettiin vuonna 1993 Turon vaateustehtaan tyhjiksi jääneisiin tiloihin. Rakennus kunnostettiin opetusta varten, ja vuonna 2002 yhdistys osti kiinteistön käyttöönsä.

Arkki sinisellä merellä, Janne Leppänen

Kuopion Muotoiluakatemia perusti Kuopion Rouvasväenyhdistys, joka edelleen on tiiviisti mukana ammattikorkeakouluksi kasvaneessa Muotoiluakatemiassa.

Tänä päivänä Kuopion Muotoiluakatemia vaikuttaa monin tavoin ympärillämme. Valmistuneet toimivat eri aloilla; tekstiilimuotoilussa, vaatetusmuotoilussa, graafisessa viestinnässä, kulttuurialoilla, sisustus- ja kalustesuunnittelussa, tuotekehityksessä ja teollisessa muotoilussa.

Muotoilijan työtehtävät voivat liittyä suunnitteluun, teolliseen tuotekehitykseen, valmistukseen, tuotantoon, markkinointiin, yrittäjyyteen, luovaan ilmaisuun tai koulutus- ja palvelutoimintaan. Medianomit ovat graafisen viestinnän ammattilaisia työskennellen painetun tai sähköisen viestinnän suunnittelutehtävissä.

Muotoiluakatemia koetaan kiinnostavaksi yhteistyökumppaniksi. Siksi meneillään on useita hankkeita ja kehittämisprojekteja. Kansainväliset yhteydet kasvavat jatkuvasti ja antavat valmistuneille hyvät tulevaisuuden valmiudet.

Kuopion Rouvasväenyhdistys ry
Kuopion Muotoiluakatemia
2010

PL 98 (Piispankatu 8), 70101 Kuopio
Puh. (017) 308 111, faksi (017) 308 222
www.designkuopio.fi